

Rapport kenniskring Tongvisserij onder de aanlandplicht

Op vrijdag 13 februari 2015 kwamen een zestal Belgische en Nederlandse tongvissers en een vertegenwoordiger van de Vlaamse rederscentrale samen met onderzoekers van het ILVO en IMARES in de visafslag te Vlissingen. Het doel van deze kleinschalige kenniskringbijeenkomst was om op een informele manier gedachten uit te wisselen over hoe vissers en onderzoekers denken over de uitdagingen van de aanlandplicht. De bijeenkomst werd gehouden op verzoek van de Nederlandse en Belgische overheid.

Omstreeks half twaalf kwamen de Belgische deelnemers aan. Aan de kade in Vlissingen lagen enkele mooie kotters met een pulstuig, deze werden eerst grondig geïnspecteerd door de Belgen. Een halfuur later was iedereen klaar en werd er rond de tafel samengezeten. De vergadering begon met een introductie door Hans Polet, wetenschappelijk directeur van het ILVO, over het doel en de aanleiding van de kenniskring. Daarna nam Sarah Smith (IMARES) het woord om een korte presentatie over de kenniskringen te geven. De kenniskringen visserij zijn werkgroepen van, voor en door vissers, waarin vissers en wetenschappers samen vragen vanuit de praktijk oppakken en uitwerken. De Vlaamse vissers waren zeer geïnteresseerd in dit succesvolle initiatief. Als laatste bracht Ruben Verkempynck (IMARES) de laatste stand van zaken rond de aanlandplicht. Alle aanwezigen luisterden eerst zeer geïnteresseerd naar de presentaties. Nadien volgde een namiddag vol met boeiende vragen en discussie. Afgaande op de vragen die gesteld werden na de presentatie is het duidelijk dat er nog steeds veel vragen zijn en dat er nog steeds een grote onzekerheid heerst onder de vissers.

Er werden uiteenlopende onderwerpen aangesneden; van deelname aan de kenniskringen door Belgische vissers, de relatie tussen onderzoekers en vissers, het pulstuig, het grote aantal onderzoeken dat nu loopt, de noodzaak voor wetenschappelijke onderbouwing, communicatie met de visserijsector, vereenvoudiging van de technische maatregelen, selectiviteit van de tongvisserij, tot zelfs details over de optuigingen van de netten. Omdat het de bedoeling was om het vooral over de uitdagingen van de aanlandplicht te hebben gaan we in dit rapport vooral daar op in.

1. Onduidelijkheid over definities en interpretaties.

Er heerst bij de vissers nog veel onduidelijkheid over de verschillende definities die gebruikt worden m.b.t. de aanlandplicht en de interpretaties daarvan. **De vissers zouden graag zien dat hier opheldering over komt, vooral vanuit de ministeries.** De onduidelijkheid resulteert in frustratie en wantrouwen bij de vissers. O.a. met betrekking tot de interpretatie van de uitzonderingsregels.

Overleving – Als wetenschappelijk kan vastgesteld worden dat bepaalde vissoorten een hoge overlevingskans hebben, kan er een uitzondering zijn op de aanlandplicht. Maar wat wordt er verstaan onder een ‘hoge overleving’? En hoe wordt overleving gedefinieerd? De definitie van overleving m.b.t. de aanlandplicht is nog niet helder gedefinieerd. Hans Polet weet te vertellen dat dat er verschillen bestaan in de periode waarover overleving wordt geschat. Dit kan gaan van enkele dagen tot enkele jaren als ‘de mogelijkheid tot reproductie’ in rekening wordt gebracht. Het is n.l. zo dat overleving gedefinieerd kan worden als ‘in de mogelijkheid zijn om minstens twee maal te paaien (ICES, 2014). In het laatste geval is het qua methodiek haast niet te onderzoeken. Hans Polet weet te vertellen dat Cefas neigt naar een simpele oplossing rondom de definitie van overleving. Ze neigen naar een definitie waarbij er sprake is van overleving, wanneer 50% van de gevangen vis nog leeft nadat het teruggegooid wordt in zee..

Disproportionele kosten – De minimis regel is een uitzonderingsregel op de aanlandplicht. De regel stelt dat maximaal 5% van de totale jaarlijkse vangsten van alle soorten die onder de aanlandplicht vallen niet aangeland hoeven te worden als: a) de bijvangstsoorten niet vermeden kunnen worden in de vangst en het wetenschappelijk is aangetoond dat een toename in selectiviteit erg moeilijk te behalen is; b) de kosten van de verwerking van deze bijvangstsoorten buitenproportioneel hoog zijn. De interpretatie van ‘moeilijk’ en ‘disproportionele kosten’ blijft hierin onduidelijk.

De vissers zijn van mening dat er een verkeerd beeld bestaat over de **minimis regeling**. Ze geven aan dat veelal naar de minimis regeling gekeken wordt als mogelijkheid om voor bepaalde soorten niet te hoeven voldoen aan de aanlandplicht. Echter genoemd wordt, dat de minimis regeling maar een tijdelijk uitstel is. Ze geven hier het voorbeeld van de evervis in de pelagische visserij. De uitzondering van de evervis in de pelagische visserij beperkt in de tijd. Verwacht wordt dat de evervis uiteindelijk alsnog moet voldoen aan de aanlandplicht. In die zin zijn de aanwezige vissers van mening dat er niet helder gecommuniceerd is over de minimis regeling.

Doelsoorten – De doelsoorten bepalen wat voor een visser je bent. Hoe wordt echter een doelsoort bepaald? Is dit afhankelijk van het aantal kilo's dat je als visser vangt, het commercieel belang of de maaswijdte waarmee gevist wordt?

Controle en handhaving - Hoe controleert men de naleving van de aanlandverplichting? De aanwezigen geven aan dat ze verwachten dat zonder een effectieve controle en/of handhaving de aanlandplicht illegale praktijken in de hand werkt.

2. Uitdagingen van de aanlandplicht

Wanneer de vissers gevraagd worden welke uitdagingen zij zien in het implementeren van de aanlandplicht worden de onderstaande aandachtspunten benoemd.

De vissers voorzien een **innerlijk conflict** bij hen zelf zoals zij beschrijven als de onnodige verspilling. De vissers zitten met het gevoel dat het principeel niet juist is om vis, die je zelf niet gebruikt/niet nodig hebt, uit het systeem te onttrekken.

Het **aanpassen van de werkwijze aan boord** en de economische gevolgen hiervan voor de visser. Een van de aanwezige Nederlandse vissers verwijst naar een berekening van de kosten die nodig zouden zijn om een bestaande platviskotter te laten voldoen aan de aanlandplicht. Het aanpassen van de werkwijze aan boord vereist o.a. een toename in het aantal benodigde bemanningsleden om de bijkomende discards te verwerken, het vergroten van de accommodatie om meer bemanningsleden te kunnen herbergen, het vergroten/uitbreiden van het verwerkingsdek, het vergroten van het visruim en bijbouwen van een tweede afzonderlijk visruim voor discards. Als laatste het gebrek aan quota.

Het **vinden van voldoende bemanning** voor het werk dat de aanlandplicht met zich meebrengt is een extra uitdaging die haast als onmogelijk wordt gezien.

Binnen de platvisserij verwachten zowel de Nederlandse als de Vlaamse tongvissers niet dat de aanlandplicht een groot probleem zal zijn voor de tong, omdat ondermaatse tong nauwelijks wordt bijgevangen. Ze verwachten dat de grootste uitdaging zal liggen bij **schol en schar**. Selectiever vissen in een gemengde platvisserij lukt niet omdat de meeste platvissen een zeer uiteenlopend gedrag vertonen. Dat is het probleem van een gemengde visserij, selectiever vissen om minder schol te vangen naast de tong is haast niet mogelijk.

Ondermaatse vis mag niet voor menselijke consumptie gebruikt worden. De vissers vragen zich daarnaast af welke **vermarkingsmogelijkheden** er bestaan voor de aangelande discards. Ze hebben weinig vertrouwen om in te zetten op vermarking van discards, en vangen daarom liever geen discards.

3. Voorstel Vlaamse vissers

In de huidige vorm van de aanlandplicht vinden de vissers het moeilijk om een praktische aanpak van de aanlandplicht te bewerkstelligen. De deelnemers vragen zich af of de ruimte er is om meer tijd uit te trekken voor de invoering van de aanlandplicht. *'Waarom moet men zo'n drastische maatregel, waarvan de gevolgen moeilijk in te schatten zijn, in zo'n korte tijd invoeren?'*

De Vlaamse vissers, met name de Rederscentrale, hebben gezamenlijk een plan van aanpak opgesteld om de aanlandplicht, enigszins aangepast, in hun ogen praktisch te implementeren. De Vlaamse vloot ziet liever een **visserijbenadering** in tegenstelling tot een soortbenadering zoals dat nu het geval is. Ze verwachten een hoge overlevingskans voor platvissoorten, roggen en langoustines en willen daarom allereerst inzetten op de **onderzoek naar de overleving** van deze soorten. Rekening houdend met de overlevingsuitzondering voor de vermelde soorten houdt het voorstel van de Vlaamse vissers in dat er pas vanaf 1 januari 2017 effectief de aanlandplicht geleidelijk wordt ingevoerd voor enkele soorten benoemd onder artikel 15 van het GVB (kabeljauw, schelvis, wijting, koolvis, Noorse garnaal) en vanaf 1 januari 2018 wordt de aanlandplicht ingevoerd voor de overige vissoorten onder artikel 15 van het GVB. De aanlandplicht zou per 1 januari 2019 dan volledig geïmplementeerd zijn met uitzondering van de vissoorten met aangetoonde hoge overleving en die soorten die onder de minimis regeling vallen. Als laatste dient er sprake te zijn van een **level playing field** bij het beoordelen van de Minimum Conservation Reference Sizes. De Nederlandse vissers konden zich hier zeker bij aansluiten.

Met het inzetten op onderzoek naar overleving bedoelen de vissers niet gelijk het opzetten van nieuw onderzoek. Naar hun mening loopt er op dit moment voldoende onderzoek naar overleving van vissoorten, ze zien graag dat **het net opgehaald wordt wat betreft de lopende onderzoeken** alvorens nieuwe onderzoeken op te starten.

4. Wensen

Op de vraag wat de vissers graag zouden zien wat betreft de aanlandplicht, worden de volgende punten benoemd:

- Level playing field.
- Vissers zouden graag willen zien dat hen gevraagd wordt wat ze moeten bereiken (vb. selectiever vissen) maar dat de manier waarop ze het moeten bereiken zelf kunnen uitzoeken. Liever gebaseerd op doelstellingen en niet op restricties.
- Vereenvoudiging van technische maatregelen – streven naar vereenvoudiging. A.u.b. geen verzoek om iets aan maaswijdte te doen. Een van de principes van de aanlandplicht is dat technische maatregelen eigenlijk niet meer nodig zijn, maar daar wordt erg weinig over gesproken. Dit is niet aanvaardbaar.
- Betere communicatie onderling in de Nederlandse visserijsector.
- Betere communicatie met NGO's omtrent de aanlandplicht. Ze hopen hiermee aan te sturen op een gesprek met (meer) begrip.
- Betere beeldvorming van hoe het er aan toe gaat in de visserij voor de consument. De vissers geven aan dat in België de consument voornamelijk kijkt naar de prijs/kwaliteit van het product, terwijl in NL meer gekeken wordt naar duurzaamheid.
- De vissers identificeren de noodzaak om onderling goed georganiseerd te zijn om invloed te hebben op het proces. *'Je hebt meer eenheid nodig om meer invloed te hebben.'* De organisatie van de vloot tussen Nederland en België verschilt.

Conclusie

In de huidige vorm van de aanlandplicht vinden de vissers het moeilijk om een praktische aanpak van de aanlandplicht te bewerkstelligen, met name door de hoge kosten dat het met zich meebrengt. Positief is dat de Vlaamse vissers een werkbaar plan hebben voor de aanlandplicht met gebruik van de overlevings- en minimis uitzondering en een aangepaste timing. De vissers zijn geïnteresseerd in de resultaten van lopende en eerder uitgevoerde overlevingsonderzoek, om te kijken welke mogelijkheden deze onderzoeken bieden. Er werd erkend dat er op dit moment al genoeg onderzoek loopt. Maar het was ook duidelijk dat er nog vaak veel onduidelijkheid is. Het is misschien beter om huidig onderzoek af te wachten en resultaten van voorgaand onderzoek samen te bundelen als een overzichtelijk dossier. De NL vissers staan helemaal niet te wachten op de aanlandplicht en willen deze liever vermijden door uitzonderingen aan te vragen voor de platvisserij. NL kan van BE leren hoe het zich organiseert als gezamenlijk front waarbij iedereen vertegenwoordigd is. Daarnaast keken de Belgen op van de talrijke innovaties (waaronder de puls) die de Nederlanders met succes toepassen.

Referenties

ICES. 2014. Report of the Workshop on Methods for Estimating Discard Survival (WKMEDS), 17–21 February 2014, ICES HQ, Copenhagen, Denmark. ICES CM 2014/ACOM:51. 114 pp.

DRAAFT